

Η Β' Βουλγαρική Κατοχή στην Ανατ. Μακεδονία, 1916 - 18

Η Β' ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΣΤΗ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ

Η ιστορική έρευνα της Βάσως Ευαγ. Μώραλη (Δημοσιογράφου, τ. Δικηγόρου) θα δημοσιευτεί σε 13 συνέχειες στο Κόσμο της Τετάρτης

ΕΙΔΙΚΗ ΑΦΙΕΡΩΣΗ

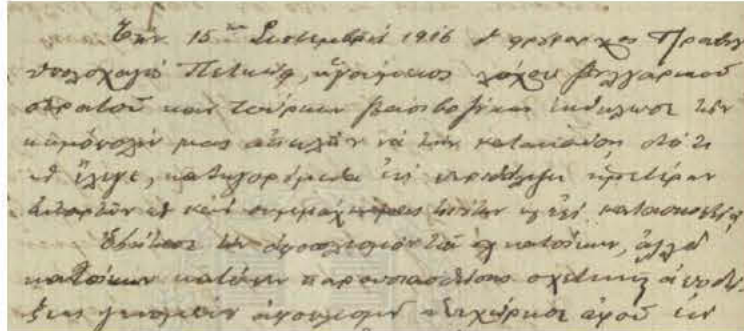
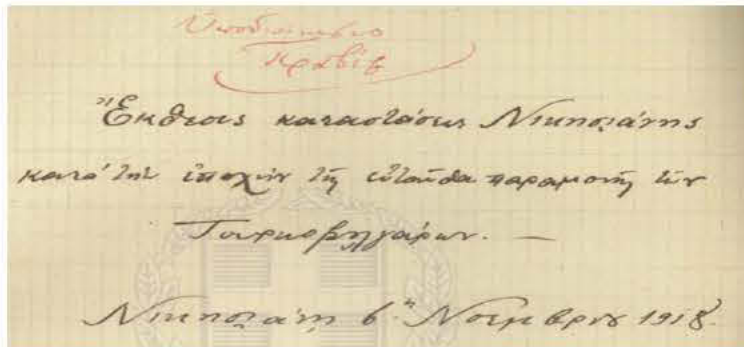
Η ιστορική αυτή Εισήγηση αφιερώνεται:

- στη μνήμη των μαρτύρων προγόνων μας της Ανατ. Μακεδονίας –και ιδίως στους προγόνους συγχωριανούς μου (Νικησιανιώτες και Νικησιανιώτισσες), που βρήκαν φρικτό θάνατο ή βασανίστηκαν από τους Βουλγάρους στις τρεις βουλγαρικές Κατοχές στον 20ό αιώνα, αλλά
- και στη μνήμη του ακάματου ερευνητή και συλλέκτη τεκμηρίων της Ιστορίας της Ανατ. Μακεδονίας σειμνήστου **Νικολάου Ρουδομέτωφ** (ιδρυτή και πρωτεργάτη του **Ιστορικού και Λογοτεχνικού Αρχείου Καβάλας**) για το ανυπολόγιστης αξίας εθνικό έργο που πρόσφερε επί δεκαετίες στον τόπο μας.

ΒΑΣΩ ΕΥΑΓ. ΜΩΡΑΛΗ

Και πάμε τώρα να δούμε πιο αναλυτικά τα πάθη της Νικήσιανης και των κατοίκων της κατά τα περίπου δύομισα χρόνια που κράτησε η Β' Βουλγαρική Κατοχή, από τον Αύγουστο του 1916 έως και τα τέλη του 1918 –οπότε ακόμα αρκετές χιλιάδες πολύπαθων Ελλήνων της Ανατ. Μακεδονίας επέστρεψαν (με αργόσυρτα τρένα ή και με τα πόδια!) εξαντλημένοι από την σκλαβιά τους σε κάθε άκρη της Βουλγαρίας. Μερικά αποσπάσματα από την Έκθεση της κοινοτικής Αρχής Νικήσιανης, της 6ης Νοεμβρίου 1918:

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΡΙΤΩΝ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ (6/11/1918)

(Πηγή: Αρχεία Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών)

- Το πρώτο απόσπασμα αναφέρεται στην πολιορκία και επίθεση κατά της Νικήσιανης από δύναμη του 157ου σώματος του τουρκικού στρατού, συνεπικουρούμενου από βουλγαρικό απόσπασμα κι από 21 Οθωμανούς κατοίκους (που κατονομάζονται ένας ένας) τού άμεσα γειτονικού στη Νικήσιανη –τουρκικού τότε- χωριού Γκόριανη (σημερινή Γεωργιανή), την 4η Οκτωβρίου 1916.

Κατ' αρχάς αναφέρεται πως Τούρκοι και Βούλγαροι πολιορκήσαν την κωμόπολη κι απειλούσαν να την κατακάψουν, κατηγορώντας τους Νικησιανιώτες ότι «περιέθαλαν Έλληνες αντάρτες και ξένους συμμάχους», ήταν «Βενιζελικοί» και ήταν «κατάσκοποι υπέρ της Ελλάδας». Κι αφού απέκλεισαν όλα τα μονοπάτια προς το βουνό, άρχισαν να πυροβολούν εναντίον των οικιών και των καταστημάτων αδιακρίτως...

Όπως σημειώνεται στην έκθεση:

«4.000 Τούρκοι των χωριών Γκόριανη (σήμερα Γεωργιανή), Δραγαμισίου (σήμερα Αντιφίλιπποι), Μισελί (σήμερα Δρυάδα Παλαιοχωρίου), Ντράνοβα (σήμερα Χορτοκόπι) και Κοτσακίρι (σήμερα Ελαιοχώρι) περίμεναν σε σημείο της (σημερινής) Γεωργιανής (στη θέση «Συντριβάνι» συγκεκριμένα) με τα άλογα, τα μουλάρια και τα γαϊδούρια τους το σύνθημα για να επιδοθούν στη λεηλασία της κωμόπολης...»

(Ολοι αυτοί, δηλαδή, ήταν ειδοποιημένοι από τους Βούλγαρους και τους Τούρκους από πολύ πριν –γιατί έπαιρνε ακόμα και 10 και 12 ώρες για να κάνουν τον δρόμο από τόσο μακριά και να τρέξουν στη Νικήσιανη με τα ζώα τους για πλιάτσικο!)

«...Περί ώραν 8μμ διέταξε ο Διοικητής του Τάγματος άπαντες οι άγοντες το 18ον έως το 80ό έτος να συναθροισθώσιν εις την Εκκλησίαν, όπου συνθροίσθησαν 80 άνδρες καθ' όσον πολλοί εκ των αγρών κατέφυγον εις Ιεράν Μονήν Εικοσιφοινίσσης, πολλοί εις τα διάφορα πλησίον της Δράμας χωρία και πολλοί εκρύβησαν εντός του χωρίου...»

«...Άπαντες οι εντός της Εκκλησίας, μηδέ του γέροντος ιερέως Παπα-

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

ΦΩΤΟ ΙΕΡΕΩΣ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (από τα Ριζά Χαλκιδικής)

(Φωτό: Αρχείο Ιερών Ναών Εισοδίων της Θεοτόκου Νικήσιανης)

Αθανασίου εξαιρουμένου, εδάρσαν σκληρώς καθ' όλην την νύκτα, τυραννούμενοι και υφι-στάμενοι παντοίους χλευασμούς. Η νύκτα ήτο τρομερά, απαισία. Τα γυναικόπαιδα κεκλεισμένα εντός των οικιών με δάκρυα εις τους οφθαλμούς επεκαλούντο την εξ ύψους σωτηρίαν των. Η απελπισία εκορυφώθη όταν περί ώραν 11ην μ.μ. (λίγο πριν τα μεσάνυχτα, δηλαδή) ήρξατο η λεηλασία της κωμοπόλεως υπό των βασιβου-ζού-κων Τούρκων και βουλγαρικής συμμορίας (κομιτατζήδες), υποστηριζομένων υπό των επισήμων στρατιωτικών οργάνων. Το ήμισυ της κωμοπόλεως κατεστράφη από τας διαρπαγάς, σωθέντος μόνον του κέντρου όπου συνθροίσθησαν καταφυγόντα τα γυναικόπαιδα. Την επομένην 5ην Οκτωβρίου ήρξατο ο δαρμός των εντός της Εκκλησίας, ανηλής και απάνθρωπος.

Τα αίματα έρρεον αφθόνως εις τον νάρθηκα της Εκκλησίας, όπου είχε συσταθεί η Ιερά Εξέτασις. Εδέροντο άνευ οίκτου, προσήχθη δε ο παρευρισκόμενος ιατρός Αλέξανδρος Χαλκιόπουλος (σ.σ. γιατρός του χωριού), όστις επίσης ήτο προορισμένος διά το μαρτύριον, όπως αποφαίνεται εάν δύνανται εισέτι οι ψυχορραγούντες να αντέχωσι ή θα αποθάνωσι εκ του δαρμού...».

Ακολούθως αναφέρεται πώς οι πρόκριτοι αναγκάσθηκαν να συνοδέψουν Βούλγαρους αξιωματικούς σε περιοδεία τους στο χωριό –εν μέσω των λεηλασιών- κι ανακάλυψαν είτε μέσα σε σπίτια είτε στις αυλές και σε δρόμους **επτά συγχωριανούς τους** που είχαν **σκοτωθεί** από τους πυροβολισμούς των Τουρκο-Βουλγάρων εκείνο το διήμερο.

Συγκεκριμένα ανευρέθηκαν σκοτωμένοι οι:

Πολύζω σύζυγος του Γεράκη Βαρίτη,
Ιωσήφ Κτίστης (ή Μάστορας ή Τέκτων)
Ευάγγελος Γέρου
Ευάγγελος Κοτζαμπασούδης
Παναγιώτης Μιχαήλ (Μιχαλούδης)
Λεωνίδας Κοντούδης
Κωνσταντίνος Παράσχος

Να σημειώσουμε πως 20 μέρες νωρίτερα, ο πρώτος που σκοτώθηκε στα χωράφια της Νικήσιανης ήταν ο **Κωνσταντίνος Αθιανός**, στην επίθεση των Τουρκο-Βουλγάρων της 15ης Σεπτεμβρίου 1916. Ο άτυχος Αθιανός πυροβολήθηκε από Τουρκο-Βουλγαρικό απόσπασμα, στη θέση «Κεραμιδόστρατα», ενώ ο συνοδοιπόρος και συγχωριανός του **Αναστάσιος Βλάχος** λοχίστηκε κατ' επανάληψιν από τους στρατιώτες που τους επιτέθηκαν και σώθηκε ως εκ θαύματος, αφού βρέθηκε ημιθανής από άλλους συγχωριανούς τους αργότερα την ίδια μέρα και παρέμεινε κληνής επί μήνες. Μόλις συνήλθε κάπως, εκποτίστηκε μαζί με τους υπόλοιπους Νικησιανιώτες για σχεδόν ενάμισο χρόνο στη Βουλγαρία – απ' όπου επανήλθε ζωντανός!

Συνεχίζεται στην έκδοση της επόμενης Τετάρτης